

Kopsolī

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2005. gada aprīlis Nr. 8/9 (881/882)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

Cena 30 santīmi

Aktualitātes

Par LNS prezidentu

Rīgas biedrības konferences delegāti 19. martā visai samulsuši uz klausīja LNS prezidenta Arnolda Pavlina uzrunu — uzteikumu savai turpmākai darbībai LNS prezidenta postenī.

A.Pavlinš pateicās visiem par atbalstu līdzšinējā darbā divpadsmit gadu garumā un paziņoja, ka gaidāmajā LNS kongresā šī gada jūlijā vairs nebalotēsies prezidenta postenim.

«Jānodod vieta jaunākiem, turklāt nedzirdīgo organizācija jāvada nedzirdīgam cilvēkam, kā tas pieņemts visā pasaulē,» — tāds bija viņa pamatojums savam izšķirošajam lēmumam.

Viņš atgādināja arī to, ka jau pirms četriem gadiem, iepriekšējā kongresā, bija skaidri paudis šo savu nodomu. «Jums bija laiks sagatavoties šādam pavērsienam,» teica prezidents.

Par tādu pašu nodomu paziņoja arī LNS viceprezidente Maruta Piternece, kura pēc divu gadu pārtraukuma tika ievēlēta par Rīgas biedrības priekšsēdētāju.

Abi atteicās turpmāk darboties arī jaunajā LNS valdē.

Par kandidātu LNS kongresa vēlēšanās uz LNS prezidenta posteni nākamajam periodam tika izvirzīts LNS Komunikācijas centra direktors Edgars Vorslovs.

Visi uz forumu!

Šī gada maijā Rīgā, Latviešu biedrības namā, Merķeļa ielā 13 notiks Latvijas Nedzirdīgo forums.

Visi Latvijas nedzirdīgie cilvēki un citi ieinteresētie ļaudis aicināti apmeklēt šādus pasākumus:

18. maijā

pl. 18 Nedzirdīgo mākslinieku darbu izstāde. Grāmatas «Nedzirdīgo kultūra 1920 — 2005» atvēršana (ieeja ar ielūgumiem)

19. maijā

pl. 12 — 12.30 Foruma svinīgā atklāšana

pl. 15 — 16.45 Darbs grupās — pa tēmām

pl. 17 Atklātais forums

20. maijā

pl.9 Tikšanās ar PNF prezidentu M.Jokinenu un Eiropas Nedzirdīgo organizācijas prezidentu K.Sondergārdu

pl. 10 — 12.30 Plenārsēdes un darbs grupās par dažādām tēmām

pl. 14 — 16.30 Plenārsēdes un darbs grupās turpinās

21. maijā

pl. 10 Dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā (ar ZV tulkkiem)

pl. 13 Svētku koncerts «Dzintarzeme Latvija», veltīts LNS 85 gadu jubilejai

pl. 16 Foruma svinīgais noslēgums

pl. 18 Svētku vakars (uz pasākumiem no pl. 13 ieeja ar ielūgumiem).

□ □ □

Plenārsēžu un darba grupu tematika: nedzirdīgo pasaule globalizācijas apstākļos; Sociālo jautājumu risināšana; Konflikts: nedzirdīgo sabiedrība un cilvēktiesības; Reliģija un nedzirdīgie; Nodarbinātības problēmas; Izglītības jautājumi; Tehniskie palīgīdzekļi u.c.

Foruma laikā darbosies izstāde, tiks demonstrēti kinokadri, būs iespējas tikt ar dažādu valstu ekspertiem (no Itālijas, Zviedrijas, Lietuvas, Igaunijas).

Ieeja bezmaksas, brīva (izņemot pasākumus ar ielūgumiem).

**Foruma dienās LNS
aprit 85 gadi.**

ES Phare programmas finansēts projekts
„Runājošās rokas”
līgums Nr. 2002/000-590-01-02/Mic39/11

Semināri Kurzemes novadā

Tie notika trīs pilsētās — Ventspilī, Kuldīgā un Liepājā ar krietnu dalībnieku skaitu un ieinteresētību, ko apliecināja daudzie jautājumi vietējo sociālo dienestu pārstāvjiem, kas piedalījās semināra ievaddaļā.

Nedzirdīgos cilvēkus satrauc dažādas problēmas saistībā ar viņu sociālo situāciju — ir grūtības apmaksāt dzīvokļa vai mājas uzturēšanas, veselības nodrošināšanas, bērnu skološanas u.c. izdevumus. Noskaidrojās, ka katrā reģionā, pilsētā pastāv sava sistēma sociālo jautājumu risināšanai un ir gana daudz iespēju saņemt atbalstu dažādos dzīves sarežģījumos.

Semināra dalībnieki risināja arī citus jautājumus, kas saistās ar nodarbinātību, izglītību, brīvā laika pavadīšanas iespējām. Kuldīgā (attēlā) joprojām medicīnas iestāžu vadība neatzīst nedzirdīgo tiesības uz autovadīšanu, nedod tiem izziņas par veselības stāvokli, ilgi jāgaida surdotehnika (komunikatori u.c.), nedzirdīgie cilvēki nevar būt liecinieki pie notāra, ierobežota TV informācija.

Liepājnieki interesējās, kas viņus sa-

Šajā numurā lasiet

➤ **1. lpp. Aktuāla ziņa — LNS prezidents vairs nebalotēsies.**

Visi aicināti uz LNS forumu 19. — 21. maijā Rīgā, Latviešu biedrības namā, Merķeļa ielā 13 (atēlā). Ielūkojies programmā un izvēlies!

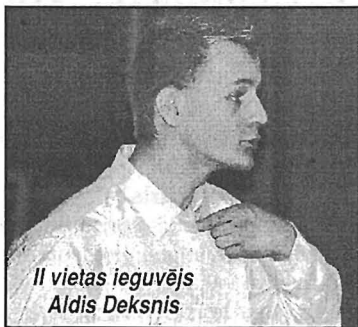
➤ **2. lpp. Kā dzīvo nedzirdīgie Jaudis Kurzemes novadā — par to ziņas no semināriem Kuldīgā, Ventspilī, Liepājā.**

Pārskats par ziedojumiem LNS. Ieskaties — šeit atsaucīgās firmas un labie Jaudis, kas vēlējušies iespējamā veidā atbalstīt nedzirdīgos cilvēkus.

➤ **3. lpp. Tev ir iespēja atgriezties bērnības zemē.**

Lasi par pasaku meistaram Andersenam veltīto pasākumu Rīgas skolā.

➤ **4. lpp. Daiļlasītāju konkurss Raiņa skolā.** Tik daudz talantīgu, Raiņa dzejā ielūkojušos jauniešu!

II vietas ieguvējs
Aldis Deksnis

➤ **5. — 6. lpp. Apzini savas tiesības un iespējas strādāt!** Par to speciālajā pielikumā Nr.2.

➤ **7.lpp. Ieskatīsim kultūras dzīvību.** Saruna ar režisori Dzintru Kukšu un — Valentindienas virpulis.

➤ **8. — 9. lpp. Sporta notikumi.** Olimpisko spēju atbalsis — intervija ar Pēteri Kursīti.

➤ **10. lpp. Ielūkosimies «KS» pastā, sveicenu un līdzjūtību rubrikā.**

Tiksimies 30 aprīlī

Semināri...

Sākums 1.lpp.

gaida, ja tiks likvidēta III invaliditātes grupa, kas iecerēts valdības projektā (uz esošiem invalīdiem tas neattiecas, tikai uz jauniešiem, kas stāsies uzskaitē pēc likuma pieņemšanas).

Kā tikt pie interneta pieslēguma, taujāja jaunākie biedri. Citi satraucas par to, ka mūsdienu jaunieši ir «savādāki»: viņus maz interesē kopīgi kultūras pasākumi, bērni savus vecākus izliek no dzīvokļiem, uba-go, zog naudu. Ko lai dara tie, kam grūti iztikēt, vai viņiem pieejama «zupas virtuve»? Kā izvadāt bērnus uz skolu Rīgā un Valmierā ar sabiedrisko transportu, kurā trūkst vietu invalīdiem? Kā saņemt atpakaļ nau-

du par medicīnas pakalpojumiem izlieto-tiem čekiem utt.

Savukārt sociālo dienestu pārstāvji skaidroja šīs iespējas un aicināja biežāk pie viņiem griezties, lai meklētu risinājumu. Liepājā pavisam ir 160 darbinieku dažādās septiņās sociālās iestādēs. Daudzi no viņiem čakli mācās, lai labāk strādātu, — arī zīmju valodu apgūst. Noslēgti līgumi ar daudziem mājās aprūpētājiem.

Tika uzslavēta Liepājas biedrības vadītāja: «Viņa ir aktīvs, enerģisks cilvēks, kas bieži nāk, prasa padomu, palīdzību. Piešķirts finasējums, transports izbraukumiem utt.»

LNS prezidents semināru noslēgumā secināja: «Daudzas lietas, ko izzinājāt šeit

šodien, būtu atrisinātas jau agrāk, ikdienā kontaktējoties ar sociālās palīdzības organizatoriem katram savā dzīvesvietā (ar vai bez tulka). Seminārs bija svētīgs, parādot šo iespēju un iedrošinot cilvēkus pašiem drošāk doties pēc padoma un palīdzības savas pilsētas sociālajā dienestā.»

Arī Ventspilī ir problēmas

Pārskats Par ziedotājiem, to ziedotajām summām un ziedojumu izlietojumu 2004.gadā Latvijas Nedzirdīgo savienība reģ. Nr. 40008000615

Uz 01.01.2004- neizlietots atlikums 433.34 LVL

I. Atlikumi pārskata gada sākumā — 433.34 LVL

II. Pārskata gadā saņemto ziedojumu un dāvinājumu kopsumma

	4360.96
1. Latvijas Republikā reģistrētās juridiskās personas:	4148.46
SIA Papīrfabrika LĪGATNE LV 40003477891	94.40
SIA LAILA LV 41503011331	12.12
A/S LAIMA LV 40003020441	245.32
A/S Valmieras piens LV 40003020475	3650.31
SIA Triāls, Valmieras gaļas kombināts LV 47403003934	135.56
SIA Vidzemes papīrs LV 44103007893	10.75
2. Ārvalstu juridiskās personas	
3. Fiziskās personas (rezidenti)	212.50
4. Fiziskās personas (nerezidenti)	
5. Anonīmi (nezināmi) ziedotāji un dāvinātāji	
6. Citi ziedotāji	

III. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojumu kopsumma 4522.71

1. Neierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums 371.84

Latvijas Nedzirdīgo savienība Rakstāmpapīrs biroja darba nodrošināšanai	94.40
Daugavpils RB Nedzirdīgo dienas pasākuma organizēšanai (torte)	12.12
KC Rītausma Pasākuma organizēšanai (saldumi)	245.32
Rēzeknes RB Saimniecības preces	9.00
Kuldīgas RB Saimniecības preces biedrības vajadzībām	2.00
Liepājas RB Iegādāta tējkanna kluba vajadzībām	9.00

2. Ierobežotai lietošanai paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums 3796.62

Valmieras RB Piena produkti trūcīgo cilvēku atbalstam	3650.31
Gaļas konservi nedzirdīgo cilvēku atbalstam	135.56
Papīrs nedzirdīgo sportistu vajadzībām	10.75

3. Noteiktam mērķim paredzēto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums 354.25

LNS KC Rītausma remontdarbu apmaksai	154.25
Ventspils RB Biroja mēbeles un saimniecības preces biedrības vajadzībām	200.00

IV. Atlikumi pārskata gada beigās 271.59

Atlikuma atšifrējums: Ls 271.59 – fiziskas personas

LNS prezidents Arnolds Pavlins, LNS galvenā grāmatvede Ilze Roķe

Skolu dzīve

Pasaku valstībā

Gaida Sināte

Pirms 200 gadiem klusā Dānijas Karalistes pilsētīnā Odensē kurpnieka ģimenē piedzima šodien visā pasaulē lielajiem un mazajiem zināmais un mīļtais pasaku princis Hanss Kristians Andersens.

Katrs no mums jūsmojis par meistara alvas zaldātiņiem, priecājies, kā neglītais pīlēns pārvēršas par daiļu gulbi, pārdzīvojis par Gerdas un Kaja skaudrajiem piedzīvojumiem teiksmainajā Ziemeļu zemē. Maz būs tādu, kuri nebūtu nepatiku izrādījuši par princesi uz zirņa, smējušies par aprobežoto karali, priecājušies par sīciņo, meitenīti Īkstīti, kurai gul-tasvieta klāta rieksta čaumalā.

Divi pasaku gadi

2004. un 2005. gadu Dānijas Kultūras institūts pasludināja par H.K.Andersena gadu. Sadarbībā ar Latvijas skolām, bibliotēkām, kultūras namiem, teātriem un plašsaziņas līdzekļiem tika izsludināti zīmējumu un pasaku konkursi. To rezultāti ir apkopoti un godalgoto vietu ieguvēji sveikti.

Arī RNBIPS 1. — 4. klašu skolēni kopā ar skolotājiem nolēmām piedalīties pasākumā un pēc pasakas «Īkstīte» motīviem iestudējām muzikāli teatralu uzdevumu — melodeklamāciju.

Vairākas izrādes

Pirmo reizi lugu izrādījām Ziemassvētkos, bērniem, skolotājiem un vecākiem. Tuvojoties Andersena dzimšanas dienas kulminācijai, nolēmām to parādīt Dānijas Kultūras institūta darbiniekiem, kā arī rakstniecei Norai Ikstenai, kura ir

iecelta par H.K.Andersena vēstnieci Latvijā. Tas nozīmē, ka viņa piedalīsies svētku pasākumos Kopenhāgenā 2005. gada 2. aprīlī, kad tiks atklātas H.K.Andersena 200 gadu jubilejas svinības.

Skolas jubilejā — ceļojums pasaku zemē

21. februārī mūsu skola atzīmēja 165. gadadienu. Bērni kopā ar skolotājiem nolēma nosvinēt šīs abas brīnišķīgās jubilejas.

Un tā 22. februārī kopā ar viesiem no Dānijas Kultūras Institūta — direktoru Mogenu Langi ar ģimeni, koordinatori Daci Ivanovu, rakstnieci Noru Ikstenu, LNS prezidentu A.Pavlinu, Valsts jaunatnes iniciatīvu centra pārstāvjiem Dz.Zelceri un K.Lišmani, Rīgas 1. speciālās skolas bērniem un skolotājiem, kā arī mūsu skolas ilggadējo skolotāju V.Klēģeri devāmies pasaku valstībā, kura sākas ar vārdiem:

«Reiz dzīvoja kāda jauna sieva, kas ļoti vēlējās sev mazu bērniņu, bet viņa nezināja, kur to ņemt. Tāpēc viņa aizgāja pie vecas raganas un teica:

— Es no visas sirds gribētu, lai man būtu mazs bērniņš. Vai tu nezinātu pateikt, kur es to varētu dabūt?»

Skanot J.Lūsēna mūzikai, mijās vaboļu un kukaiņu, lauku peļu un taureņu dejas. Ziedu prinči un princeses slidēja polonēzē, bet cēlais kurmjā kungs sniedza Īkstītei gan mīļas, gan saldas, gan lielas, gan mazas

dāvanīņas. Līdztekus bērnu spēlei skolotāja Velga Lielnora dar-bojās teicējas lomā. Uzveduma noslēgumā bērni kopā ar skolotājiem Uldi Ozolu un Ilzi Salu aicināja «Vērt grāmatīņu vajā!», lai vēl labāk iepazītu pasaku burvību.

Beidzoties burvīgajam zīmju stāstam, dalībnieki un viesi saņēma ziedus un mīļas, mazas dāvanas. Īpaša dāvanīņa tika rakstniecei N.Ikstenai — 11.b. klases meitene Zane Klause uzdāvināja pašas adītos puscimdiņus ar monogrammu «NO-RA».

Noslēgumā

Dānijas Kultūras institūta direktors Mogens Lange savilņojumā stāstīja par pasaku meistaru: «Izdzirdot Andersena vārdu, daudzi viņu asociē ar pasakām, bet aiz šī vārda ir cilvēks — ļoti pretrunīga personība.» Viņš atklāja, ka pasaku rakstnieks ir bijis gara auguma (1,85 m), lielām pēdām (48. izmērs) un ļoti lielām rokām (kā lāpstām). Kad viņš lasījis pasakas bērniem, viņam nav patīcis, ka tie rūpušies klēpī. Viņš ir viens no vairāk lasītajiem rakstniekiem, tikai Bībele pārtulkota vairāk valodās nekā Andersena pasakas.

Savilņojums

Skolas direktore Vija Kaniņa noslēguma uzrunā asarām acīs atzina, ka viņas 25 gadu darba mūžā šis ir viens no savilņojošākajiem brīžiem.

«Mēs esam laimīgi, ka bērni, kuriem liegts dzirdēt, spēja tik mīļi un sirsnīgi zālē sēdošajiem izteikt H.K.Andersena pasakas reizēm skumjo, reizēm priecīgo notikumu.»

«Dzīvo sveika, dzīvo sveika! — teica bezdelīga, atstājot siltās zemes un dodoties atkal atpakaļ uz dzimteni. Viņa novija mazu ligzdiņu virs tā loga, kur dzīvoja rakstnieks, kas šo pasaku uzrakstījis. Tādēļ mēs to zinām.» (H.K.A.)»♦

Pateicība

Rīgas 218. bērnudārzs — internāts bērniem ar dzirdes traucējumiem izsaka lielu paldies fondam «Klusums» par atbalstu.

Lielākā daļa bērnu šajā bērnudārzā dzīvo internātā, paliekot arī sestdienās un svētdienās. Pateicamies fondam «Klusums» par dāvanām, Ziemassvētkos, Liendienās un citos svētkos.

Bērni saņēmuši — flomasterus, krāsu zīmulus, zīmēšanas papīrus un citas kancelejas preces. Viņi ar prieku krāso, zīmē, attīstot savu radošo iztēli.

Fonda «Klusums» darbinieki organizē pie mums arī dažādas sporta sacensības ar devīzi: «Būsim stipri». Tā notiek katru gadu. Pēc sacensībām bērni priecīgi saņem dāvanas, mīlojas ar fonda dāvātajām tortēm.

Izlaidumos viņiem tiek dāvinātas mugursomas un citas preces skolai.

Pateicamies fondam «Klusums» un tā vadītājam G.Beisonam (attēlā) par labo un silto sirdi!

Lai arī turpmāk fondam veicas labdarības darbs! Ceram arī nākotnē uz sadarbību.

218.bērnudārza kolektīvs

Pateicība

Rīgas biedrība pateicas saviem ziedotājiem. Tie ir: **Inta un Andris Ubarsti, Silvija un Jānis Jaurēni Jurkas** (katrs 2,50Ls), **Magdalēna un Laimonis Paulēni, Raisa un Anatolijs Suharevi** (katrs 2 Ls), **Franciska Senkeviča** (1,50Ls), **Iraida Ivanova** (1 Ls).

Pasākums zēniem

Pārsla Bebre

Valmieras skolā pirms paša brīvlaika notika pasākumi 1. — 5. klašu zēniem: «Ko tu proti?» Tas dalījās divās grupās.

Viena grupa: 1. — 4. klases. Vadīja Zinaīda Rumbeniece un Dace Volksonē. Zēni tika sadalīti komandās. Katrā dažādu

klašu pārstāvji. Uzvarētāji visi! Vislabāk patika celt savu sapņu māju no sērkociņiem, zīmēt sapņu mašīnu un skolas zālē spēlēt hokeju ar plastmasas pudeli.

Tajā pašā laikā otrā grupa (5. klases) bija nopietnāki. Viņus vadīja Ruta Ulme, bet vērtēt palīdzēja meitenes un citi piekto klašu audzinātāji. Zēniem bija iespēja kopā ar draugu doties makšķerēt, izmantot topogrāfiskās zīmes, gatavot kopīgu ēdienreizi ar draugu. Vislabāk viņiem patika veidot draugam dāvanu no aplikācijām. ♦

Jaunie talanti

Atskats uz skolēnu dzejas konkursu

Zigmārs Ungurs

Raiņa vakarskolas nedzirdīgo skolēnu 3. daiļlasīšanas konkursā piedalījās 17 dalībnieki ar 16 dzejoļiem (divi lasīja duetā). Salīdzinot ar iepriekšējiem konkursiem, bija lielāks dalībnieku skaits, vairāk puisi. Turklāt gribētāju piedalīties, kā vēstīja konkursa iniciatore un organizētāja Inese Immure, bija daudz vairāk.

Tātad šie konkursi kļūst arvien populārāki skolēnu vidū un būtu jauki, ja tos parādītu arī plašākai publikai. Ļoti iespējams, ka tie kļūtu populāri arī skatītāju vidū. Tāpēc man ir ieteikums nākamgad sarīkot konkursu KC «Rītausma», iepriekš par to informējot sabiedrību. Uzstāties plašākas auditorijas priekšā — tas būtu labs stimuls arī jaunajiem dzejas lasītājiem.

Šoreiz — tikai Rainis

Šoreiz deklamēto dzejoļu autoru izvēle bija ierobežota: tikai Rainis. Tāda bija latviešu valodas un literatūras skolotājas Inas Lūses iecere, un tās pamatojums: pirmkārt, katram Raiņa skolas absolventam jāzina vismaz viens Raiņa dzejolis un, otrkārt, šogad Rainim jubileja — 140 gadu.

Piedalījās šādi dalībnieki: Irina Kristoforova (*Bērna mute*), Rolands Barkans (*Vienīgā zvaigzne*), Rita Rotberga (*Zilītes vēsts*), Edgars Veckāgans (*Lauztās priedes*), Oksana Baikova (*Bij' dzīļa ziema*), Aldis Deksnis (*Tev smejas acis*), Vita Riņķe (*Šī dzīve bij' tukša*), Māris Evertovskis (*Pats*), Santa Goldšteine (*Jūras skaistums*), Lauris Rūrāns (*Krēslas bērniņi*),

Inita Zirņīte (*Dzīvā dzīve*), Inese Vīnkalne & Renārs Simsons (*Saimnieciskas pamācības*), Aigars Barzdevičs (*Plāvēja diendusa*), Anda Tidemane (*Jūras skaistums*), Māris Meirāns (*Ceļš uz jaunu*), Liāna Virtiga (*Mazie darbi*).

Novērtējums

Visi lasījumi tika vērtēti pēc šādiem kritērijiem: stāja, mīmika, zīmju skaidrība, priekšnesuma izteiksmīgums, vārdu atbilstība zīmēm. Manuprāt, varētu iekļaut vēl vienu kritēriju — ritma izjūtu. Ritms ir ļoti nozīmīga dzejas komponente, kas to atšķir no prozas un, padarot dzeju muzikālu, akcentē satura emocionalitāti.

Varbūt tāpēc, ka autoru izvēle bija ierobežota, bet varbūt arī tāpēc, ka man pašam ne īpaši iet pie sirds Raiņa dzeja, bet lasījumi šķita nedaudz vienveidīgi, salīdzinot ar iepriekšējo konkursu.

Deklamē
Rita Rotberga

Konkursa rezultāti jau lasītājiem zināmi, tomēr isumā atgādināšu. Žūrijas piešķirto vietu sadalījums: 1. Rita Rotberga; 2. Aldis Deksnis; 3. vietas tika piešķirtas veselās divas — Aigaram Barzdevičam un Mārim Meirānam.

Skatītāju vērtējumā pirmajā vietā Aldis Deksnis, otrajā Rita Rotberga, bet trešajā Santa Goldšteine.

Melodeklamāciju grupas ALIAS vērtējumā vislabā-

kā izrādījās dzejas izpildītāja Inita Zirņīte.

Iespaidi, pārdomas

Pateikšu savus subjektīvos iespaidus par konkursa dalībniekiem. Man patika Irinas Kristoforovas plastiskums, bet visvairāk punktu es devu Andai Tidemanei, kuras uzstāšanās bija perfekta, vienīgi varēja būt mazliet izteiksmīgāk, ar dzirkstelīti. Ļoti labs bija Aldis Deksnis, bet vajadzētu pārdomātākas kustības, lai tās atbilstu lasījuma.

Dažas domas par žūrijas darbu. Pēc manām domām, žūrijā jābūt cilvēkiem no malas, nevis skolotājiem un bijušajiem konkursa dalībniekiem, jo viņiem, labi pazīstot konkursantus, grūti objektīvi novērtēt viņu priekšnesumu.

Es domāju, ka vietas jāpiešķir par sniegumu, nevis par cenšanos. Nebūtu tāču grūti sameklēt atbilstošus cilvēkus, kuri ilgus gadus saistīti ar nedzirdīgo pašdarbību un varētu tikt uzaicināti žūrijā, piemēram, Maruta Piterniece, Dzintra Kukša un, tā kā kritērijos iekļauta zīmju skaidrība un vārdu atbilstība zīmēm, tad varētu uzaicināt arī pārstāvi no Zīmju valodas centra Lilitu Janševsku.

Apziņa, ka viņus vērtēs, tā sakot, sveša žūrija, arī pašiem daiļlasītājiem liktu nopietnāk sagatavoties un celtu konkursa prestižu.

Nobeigumā

Tāpat kā pagājušajā gadā, gribu uzsvērt, ka esmu sajūsmināts par šo lietu, par dzejas lasījumu ikgadējos konkursos. Un gribu, lai arī skolēni apzinātos, ka viņiem pašiem šie konkursi dod lielu labumu: precīzāku valodu, lielāku vārdu krājumu, skaistāku, izkoptāku zīmju valodu, prasmi uzstāties publikas priekšā, emocionālu bagātināšanos. Piekritīsiet, labumu ir vesels maiss, spēj tik nest. Tāpēc novēlēsim Inesei un viņas skolēniem nākamgad sagatavot vēl vairāk dalībnieku vēl augstākā līmenī un konkursu sarīkot kā īstu šovu mūsu kultūras centrā. Esmu pārliecināts, ka gan atbalstītāji, gan skatītāji atradīsies. ♦

Ari skatītāji aizrautīgi deklamēja.

norden

Ziemeļu Ministru padomes
birojs Latvijā

Tavas tiesības un iespējas strādāt

Speciālais pielikums Nr. 2

Darbs: ES un Latvijā

Vidējais bezdarba līmenis ES 25 valstīs ir 8.9%, un tajā savu «krietnu» ieguldījumu devusi Latvija. Ar vidējo bezdarba rādītāju Latvija 9.7% ir 6. vietā aiz Polijas ar 18.6%, Slovērijas — 17.7%, Spānijas — 10.5%, Lietuvas — 10.01% un Vācijas — 9.9%.

No ES valstīm zemākais bezdarba līmenis ir Luksemburgā — 4.3%, Īrijā — 4.4%, Austrijā — 4.5%. Salīdzinājumam šeit vēl dati: ASV — 5.5% bezdarbnieku, Japānā — 4.7%.

Kāda situācija darba tirgū veidojas invalīdiem?

Par to Latvijā nav precīzas statistikas. Vien dažos atsevišķos pētījumos (Labklājības ministrija, apvienība «Apeiron», Valsts nodarbinātības aģentūra) minēti daži dati. Tā, piemēram, zināms, ka Latvijā ir 120 tūkstoši cilvēku ar invaliditāti un no tiem apmēram 60% darbu nemeklē. Trūkst datu par tiem, kas meklē darbu vai vēlētos strādāt.

2003. gadā Labklājības ministrija realizēja pirmo pilotprojektu par subsidētām darbavietām, kura rezultātā vairāk nekā 600 invalīdiem bija iespēja 10 mēnešus strādāt darbavietās, par kurām algu (minimālo) maksāja valsts, bet darba devēji — sociālo nodokli. Tas bija pirmais mēģinājums parādīt darba devējiem, ka invalīdi var būt līdzvērtīgi darba ņēmēji. Šā pasākuma rezultātā darbu dabūja arī vairāki nedzirdīgie cilvēki dažādos Latvijas reģionos un Rīgā (par viņiem jau rakstīja arī «KS»).

Laikposmā no 2004. līdz 2006. gadam Latvijā tiek īstenota nacionālā programma «Atbalsts aktīvo nodarbinātības pasākumu sniegšanai» ar tās darbību 3 virzienos.

Viens no tiem pēc būtības tieši vērsts arī uz bezdarba mazināšanu sociālās atstumtības riska grupas — invalīdu vidū. Šis projekts plānots 6.5 tūkstošs bezdarbnieku aptveršanai pārkvalifikācijas, tālāk izglītības pasākumiem un invalīdu konkurētspējas celšanai darba tirgū.

Šo nacionālo programmu finansēs Ei-

Turpinājums 6.lpp.

Ja esat bez darba

Dažādu apstākļu dēļ ikviens no mums var būt vai palikt bez darba. Tāpēc svarīgi zināt, kā rīkoties šādā gadījumā, kur meklēt palīdzību, lai kaut ko mainītu šajā situācijā. Šajā pielikumā par to, kā reģistrēties bezdarbnieka statusā un kādas tiesības un pienākumus iegūst bezdarbnieks. Šajā statusā varat reģistrēties arī tad, ja vispār neesat strādājis vai arī tas bijis jau ļoti sen. Tuvākas ziņas un bezmaksas konsultācijas var iegūt savas dzīvesvietas Nodarbinātības valsts aģentūras NVA nodaļās (adreses publicēsim nākamajā numurā), kā arī Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras — VSAA nodaļās.

Lai izņemtu, vai vēlaties oficiāli reģistrēties par bezdarbnieku, vispirms noskaidrosim, kādas būs jūsu tiesības un pienākumi šajā statusā.

Bezdarbniekam ir tiesības:

□ izmantot bezmaksas Darba informācijas kabinetu datu bāzi darbavietas meklēšanā;

□ saņemt informāciju par brīvām darbavietām, ar tām saistītām prasībām;

□ piedalīties NVA aktīvajos nodarbinātības pasākumos, sabiedriskajos darbos;

□ saņemt bezdarbnieka pabalstu, ja pirms tam maksāts (vai paziņots VSAA) sociālais nodoklis;

□ izmantot profesionālās orientācijas pakalpojumus;

□ pieteikties NVA organizētos kvalifikācijas celšanas vai amatprasmes iegūšanas kursos.

Saņemt stipendiju, īres un transporta izdevumu kompensāciju šo mācību laikā.

Bezdarbniekam ir pienākums:

□ patstāvīgi un ar NVA palīdzību aktīvi meklēt darbu;

□ reizi mēnesī ierasties NVA uz pārreģistrāciju;

□ piedalīties līgumdarbos, ko organizē NVA;

□ ierasties NVA pēc speciāla izsaukuma — trīs dienu laikā no izsaukuma saņemšanas dienas;

□ ziņot NVA 3 dienu laikā par šādu apstākļu maiņu: darba uzsākšana, dzīvesvietas maiņa, slimu ilgāk par 14 dienām, jāziņo 3 nedēļu laikā;

Dažos gadījumos neziņošana vai neierašanās ir attaisnota; paša slimība vai slimo bērns, piedalīšanās tiesā; I pakāpes radnieku nāve; piedalīšanās NVA līgum-

darbos u.c.

Pēc visa teiktā, redzams, ka NVA darbu **nedod**, bet tikai **palīdz to meklēt**, ja vien paši bezdarbnieki gatavi aktīvi iesaistīties darba meklēšanā un pildīt iepriekš minētos noteikumus.

NVA atbalsta darba meklētājus ar padomu, konsultācijām, datu bāzi, kursiem, apmācībām, algotiem pagaidu sabiedriskiem darbiem.

Ja vēlaties izmantot šīs iespējas, tad stājieties NVA uzskaitē kā oficiāls bezdarbnieks.

Kā var reģistrēties par bezdarbnieku

Bezdarbnieka statusu var iegūt:

LR pilsoņi un patstāvīgie iedzīvotāji ar pastāvīgu uzturēšanās atļauju, pasi un savu personas kodu;

augšminēto personu laulātie ar termiņuzturēšanās atļauju Latvijā;

Turpmākie nosacījumi: esat palicis bez darba un neveicat uzņēmējdarbību, nemācāties vispārējās vidējās, profesionālās un augstākās mācību iestādēs kā pilna laika students.

Pastāv arī vecuma ierobežojumi: jābūt vecākam par 15 gadiem; nav sasniegts vecuma pensijai noteiktais gadu skaits; netiek saņemta ikdienas vai valsts speciālā pensija. (Tāpat — arī III grupas nedzirdīgie — pensijas saņēmēji darbaspējīgā vecumā var reģistrēties par bezdarbniekiem)

Ja māte aprūpē bērnu — invalīdu, tad NVA jāreģistrējas ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tam, kad šis bērns sasniedzis 16 gadu vecumu.

Turpinājums 6.lpp.

Darbs...

Sākums 5.lpp.

ropas Sociālais fonds un pārzinās Labklājības ministrija un Valsts nodarbinātības aģentūra. Jau izsludinātajā projektu konkursā līdzdalību pieteikusi arī Latvijas Nedzirdīgo savienība. Projektu konkursa rezultāti vēl nav paziņoti.

Arī citu savu projektu ietvaros LNS apkopo ziņas par nedzirdīgo cilvēku nodarbinātības situāciju, ģimenes un darba dzīves līdzsvarošanu, iespējām izglīties un kvalificēties.

Eiropas Savienībā cilvēku ar invaliditāti nodarbinātībai pievērsta daudz lielāka uzmanība. Pieeja šim jautājumam katrā valstī ir dažāda, tādēļ Latvijai ir iespēja izvēlēties sev piemērotāko.

ES statistika ir plašāka un tā liecina: 52% no invalīdiem darbu vispār nemeklē, bet no pārējiem strādā 42%, (tātad tikai kādi 6% ir faktiskie bezdarbnieki). Strādājošie invalīdi ir gados jauni un labi izglītoti. Visumā strādājošie invalīdi darbā pavada īsāku laiku un tāpēc arī saņem mazāku atalgojumu.

ES valstu valdībām un pašvaldībām izvirza uzdevumu — radīt atbilstošu vidi un attieksmi, lai ieinteresētu darba devējus pieņemt darbā invalīdus (nodokļu atvieglojumi, kvotu sistēmas, subsīdijas, sociālie uzņēmumi utt), likvidēt darba kolektīvu un sabiedrības psiholoģiskos un sociālos aizspriedumus šajā jomā, motivēt pašu invalīdu strādāt un būt par līdzvērtīgu sabiedrības locekli.

Šajā slejā turpmāk iepazīstināsim ar citu valstu pieredzi invalīdu nodarbinātībā, kā arī ES valstīs pastāvošo likumdošanu šajā jomā.

Ievēribai

Šajā pielikumā varat bez maksas publicēt savus darba piedāvājumus, kā arī saņemt atbildes par neskaidrībām darba tiesību jautājumos.

Kādi dokumenti nepieciešami registrācijā

Reģistrējoties par bezdarbnieku savas dzīvesvietas NVA jāuzrāda:

pase vai dzimšanas apliecība (vecumā līdz 16 gadiem);

darba grāmatiņa, darba algas nodokļa grāmatiņa, darba devēja izziņa par darba zaudēšanas iemeslu;

izziņa par deklarēto dzīvesvietu; invalīdiem — attiecīgā izziņa par invaliditāti

Tikai pēc šādu dokumentu iesnieg-

šanas, reģistrēšanās un bezdarbnieka statusa (attiecīgas izziņas) iegūšanas jūs varat pretendēt arī uz bezdarbnieka pabalsta iegūšanu, ko izmaksā valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra dzīvesvietā.

Atgādinājums: reģistrēšanās negarantē bezdarbnieka pabalsta saņemšanu, taču neregistrējoties jautājums par šāda pabalsta izmaksu vispār netiek izskatīts.

Kādos gadījumos tiek izmaksāts bezdarbnieka pabalsts — par to nākamajā numurā. ♦

Es strādāju**Klājas labi**

Liepājnieces Antra Jaunzeme, Agrita Vasiljeva, Lonija Heidemane un Daiga Joce jau vairākus gadus var būt apmierinātas — viņas atradušas labu darbu šūšanas firmā V.O.V.A.

Pie mums darbavietā ir ļoti patīkami — telpas gaišas, siltas, modernas iekārtas, saka Antra Jaunzeme, kura firmā strādā jau piecus gadus. Arī firmas īpašnieks ļoti atsaucīgs, kārtīgs cilvēks, kas rūpējas par darbinieku un algas cilvēkiem izmaksā regulāri. Vienīgās grūtības — sazināšanās ar viņu krievu valodā. Bet ko nu daudz jā-

runā! Abas puses pilda līguma noteikumus: kārtīgi strādā un tāpat arī maksā, smaidot piebilst Antra sarunas noslēgumā.

Savām meitām (*attēlā*) viņa gan novēlētu čakli mācīties, iegūt labu profesiju un strādāt kādu citu, radošāku darbu ar lielākām iespējām. ♦

Darba informācijas kabineti Latvijā**Rīga**

Jēzusbaznīcas ielā 11, tālr. 7204243

Apmeklētāju pieņemšana: katru darba dienu 10 — 15.

Madona

Poruka ielā 1, tālr. 4860838

Apmeklētāju pieņemšana: katru darba dienu 9 — 17, pārtraukums 12 — 13

Liepāja

Tirgus ielā 15, tālr. 3427365

Apmeklētāju pieņemšana: pirmdien 9 -16, piektdien 9 — 12.30, pārtraukums 12.30 — 13.30

Jēkabpils

Jaunā ielā 79e, tālr. 5231950

Apmeklētāju pieņemšana: pirmdien, otr-dien 8.30 — 16; trešdien, ceturtdien 8.30 — 15; piektdien 8.30 — 12

Jelgava

Skolotāju ielā 3, tālr. 3083311

Apmeklētāju pieņemšana: katru darba dienu 10 — 16, piektdienās 10 — 14 pārtraukums 12.30 — 13

Daugavpils

Varšavas ielā 18 k 5, tālr. 5434846, 5436023

Apmeklētāju pieņemšana: pirmdien, otr-dien, ceturtdien 8.30 — 16; trešdien 8.30 — 17; piektdien 8 — 12, pārtraukums 12.30 — 13.

□ □ □

Pakalpojumi šajās iestādēs tiek sniegti bez maksas.

Piedāvā darbu

□ □ □

Firma meklē stikla taras kontrolierus. Darbs trīs maiņās. Nepieciešama fiziska izturība un laba redze. Alga pēc nodokļu atvilkšanas 130 — 150 LVL. Zvanīt pa tel. 7815368, SIA AKO Logistik.

Piedāvā darbu kāpņu telpu apkopējiem (ām) Purvciemā. Viena slodze — 16 kāpņu telpas. Alga 200 LVL mēnesī (minus nodokļi). Sazināties pa tel. 7293106, 6463470.

Kultūras dzīve

«Cik ilgi būšu vajadzīga...»

Jau divdesmit gadus KC «Rītausma» teātra grupu vada Dzintra Kukša. Šogad viņa saņēma Rīgas Domes Kultūras pārvaldes balvu «Baltais Zvirbulis» par ieguldījumu kultūras kopšanas darbā.

26. februārī notika viņas jauniestudējuma T. Bangas lugas «Septiņas vecmeitas» pirmizrāde. Šogad jau otrā, jo pirms tam skatītāji varēja vērot izrādi «Buratino piedzīvojumi» ar Kultūras kapitāla fonda atbalstu. Šos faktus atzīmējot, notiek intervijs ar režisori.

□ Kā un kāpēc Jūs pirms 20 gadiem sākāt strādāt «Rītausmā»?

— Mani uzaicināja darbā kultūras nama direktore V.Šaberte. Pirms tam trīs gadus jau biju vadījusi tolaik pastāvošo mobilo aģitbrigādes grupu.

Gatavojām skečus, īsas ainas iz dzīves, deklamācijas un ar tādu programmu kuplīnājām t.s. mutvārdu žurnālus, stāstījumus utt. Kad režisore E.Elksne devās pelnītā atpūtā, uzņēmos drāmas ansambļa režiju.

□ Kā Jūs īsumā raksturotu aizvadītos gadus kopā ar šo kolektīvu?

— Nekad un nekur citur dzīvē es neesmu izjutusi tik lielu sirsnību un mīlestību pret sevi kā šeit «Rītausmā». Un šī tuvība ar ikvienu aktieri ir savstarpēja. Cilvēki šajā kolektīvā ir unikāli — spējīgi dzīvot uz skatuves aizrautīgi un talantīgi. Paldies, ka mūs atbalsta un saprot kultūras nama direktore Maruta Piterniece.

□ Vai vienmēr visi iestudējumi pavekušies tik viegli un labi?

— To nevar teikt, jo katrā jāiegulda milzīgs darbs, neskaitāmas mēģinājumu stun-

das, bet ne vienmēr ir cerētais rezultāts. Ir patiešām daudz izrāžu, kuras atceros ar prieku — kā «Pats savos tīklos», «Skopolis», «Kaķiņa dzirnavas», «Figaro kāzas», «Dullāis Barons Bunduls», «Makss un Morics», «Astoņas mīlošas sievietes...»

□ Par šo pēdējo minēto saņēmat Rīgas pilsētas amatieru teātru festivāla balvu «Toms»...

— Tas bija mūsu aktieru varoņdarbs. Kad skatījies, kā manējie tik spoži darbojas katrs savā lomā uz skatuves, tad jutos neizsakāmi savīļņota un lepna par viņiem, par to, cik lielisks ir mūsu drāmas ansamblis. Tur nebija ne ko pielikt, ne atņemt — perfekti!

□ Vai Jums ir kāda sava īpaša metode, sistēma, strādājot ar nedzirdīgajiem aktieriem?

— Katram režisoram tāda ir. Man tā balstās uz sapratnes veidošanu, lai «abas puses» izjustu, ko katra vēlas panākt, un tad meklēt zelta vidusceļus.

Ja režisors neatrod kopīgu valodu ar saviem ļaudīm, tad rezultāts ir bēdīgs, jo izrādi nevar kā cimdu izārdīt un uzadīt par jaunu.

□ Vai Jūs vairāk rādāt vai stāstāt, ko vēlaties panākt?

— Visādā veidā skaidroju, arī darbojos tēlā, rādu priekšā vēl un vēlreiz, jo norunāt no galvas iemācīto tekstu — tas ir par maz, ja pietrūkst emociju.

Daudzi skatuves gaitas uzsāka režisores E.Elksnes vadībā un turpina tās vēl joprojām — R.Kurēna, A.Gončarova, O.Anufrijeva, A.Steпаņuks u.c., kuri prata ar savu spēli aizraut gan skatuves biedrus, gan skatītājus zālē. Izcils aktieris bija A.Celms.

□ Šogad notikušas jau divu lugu — «Buratino piedzīvojumi» un «Septiņas vecmeitas» — pirmizrādes... Kādi ir kolektīva tālākie plāni?

— Pateicoties Kultūras kapitāla fonda atbalstam, bijām trīs viesizrādēs uz reģionu biedrībām Smiltēnē, Valmierā, Rēzeknē. Nu jāsāk gatavoties LNS 85 gadu jubilejas koncertam Latviešu biedrības namā 21. maijā. Bet tam nepieciešams ne tikai darbs un laiks, bet arī jaunas idejas.

□ Kāds būs drāmas ansambļa tālākais radošais ceļš?

— Jūtu, ka mūsu attīstībai nepieciešamas būtiskas izmaiņas atbilstoši laika prasībām.

Jādomā par iestudējumiem, ar kuriem mēs varētu prezentēties ārzemēs. Ir daudzas pašdarbības mākslas formas, kurās nedzirdīgiem talantiem iespējams izpausties. Arī pantomīma, kustību teātris...

Valentīndienas virpulī

Elfa Zariņa, (attēlā)

Laukā aiz lielajiem logiem sniegu virpuļoja vējš, bet zālē — Mīlētāju dienas pāriši, smaidi un jautrība. KC «Rītausma» 19. februārī visus bija savirpuļojis kopā «Efraima» jauniešu organizētais pasākums.

Saskaņā ar pasākuma dalībniekiem izvirzīto prasību tērpos dominēja melnbalt-sarkanie toņi, tāpēc to vidū īpaši izcēlās kāds jauneklis zilajā krekla un kaklasaites kombinācijā. Turklāt visi ballētāji tika pie sirsnīņveida emblēmas un katram bija jāuzraksta kāds novēlējums Mīlētāju dienā.

Pēc tam sākās izrāde, lai noskaidrotu, kā radusies un kas tad ir Valentīndiena. To bija iestudējuši efraimieši — visumā neprofesionāli šajā mākslas žanrā. Faktiskā tēma bija visai nopietna: neprecētiem pušiem Romas imperators pavēlēja doties karā, un nu viņi steigšus steidzās precēties. Viņu slepeno laulību organizators — mācītājs Valentīns šo izdarību dēļ saņēma nāvessodu, nocērtot galvu. Drūmais sižets tika pasniegts humora piesitienu, un skatītāji smējās, vēderus turēdami, līdz asarām! Nudien super!

Lomu tēlotāji U.Ozols, P.Polaks (no Slovēkijas), V.Krūmiņš, V.Meija, V.Petrova, T.Rudoka, V.Voitkēvičs, L.Pauniņa, O.Osetrovs, R.Reinholds un mazais Eņģelītis — Laura Nebija guva nedalītu skatītāju atzinību.

Jāzīmē skatuves veiksmīgais iekārtojums, ko jaunieši veica paši saviem spēkiem (V.Voitkēvičs, L.Pauniņa, A.Vēvere, Z.Brūvere). Arī par scenāriju izrādei un tērpiem rūpējāmies paši: T.Osetrova atrada idejas, sērfojot internetā; izrādi režisēja kopā ar P.Polaku utt. Vēlreiz paldies visiem, kas piedalījās izrādes tapšanā.

Tālāk sekoja dejas, spēles, konkursi. Par skaistākā tērpa īpašnieci tika atzīta M.Bluķe. Bet starp vairākiem pušiem bija grūti izvēlēties pašu lieliskāko.

Valentīndienas...

Sākums 7.lpp.

Nu ļoti viņi centās sevi parādīt! L.Rūrāns tik izjusti pasniedza dzejas rindas, A.Kulikovs dejā demonstrēja muskulus, D.Zariņš graciozi vadīja 60. gadu dejā skaisto Alisi, vēl kāds drosmīgi ļāvās strip-tīza elementiem, cits aicināja uz deju nama saimnieci Marutu utt. «Rītausmas» atzīnību ieguva E.Zariņa un A.Kulikovs.

Vērtētāji nekādi nevarēja izšķirties starp 2 pretendentiem A.Kulikovu un D.Zariņu, tāpēc viņiem nācās vēlreiz sacensties savās izdarībās. Un tā žūrija pēc ilgstošās, grūtās izšķiršanās par uzvarētāju atzina Daini Zariņu.

Balvas sekoja viena pēc otras. Balles kvēlākā pāra titulu

sauņēma Loreta un Dainis, kuri visu vakaru dūdoja kā divi balodiši. Par labākā novēlējuma autori atzina M.Zemtauti.

Darbojās arī amorpasts — pie tā kastītes ļaudis pat rindā stāvēja!

Un tā jautrībā ātri aizvirpuļoja viss vakars. Pēc tam vēl sapņos man rādījās krāsaini tērpi, smaidošas sejas, smieklī. Paldies visiem, kas atnāca, kas palīdzēja un gādāja par to, lai visiem labi, jautri, neaizmirstami piedzīvojumi. ♦

Prieks par skaisto vakaru.

«Cik ilgi...»

Sākums 7.lpp.

Cita lieta — tas ir mūsu pašreizējais trupas sastāvs, kurā trūkst viriešu, jauniešu un tas lielā mērā ierobežo gan žanra, gan lugas izvēli. Tas ir sāpīgākais jautājums, kuram risinājums nedodas viegli rokā.

□ Kur gan rast šīs arvien jaunās idejas?

— Tā ir neizskaidrojama lieta. Vari stundām ilgi rakņāties pa milzīgiem grāmatplauktiem un — nekā. Kā lai atrod to īsto, vienīgo, interesantāko materiālu jaunam iestudējumam? Reizēm ideja uzplaiksnī gluži nejauši, citreiz — pēc ilgstošiem garīgiem pūliņiem.

□ Zināms, ne jau liela nauda ir tā, kas notur pašdarbības mākslas entuziastus?

— Tā ir cilvēku mīlestība uz šo mākslu, neremdināma tieksme pēc garīguma.

Mums ir bijis tik daudz kopīgu skaistu brīžu. Ceru tādas piedzīvot arī nākotnē... ♦

Sporta dzīve

Jauni Latvijas personiskie rekordi

Jevgēnijs Puhovs

Marta sākumā Rīgā risinājās Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas organizētās starptautiskās sacensības peldēšanā.

Tajās startēja Polijas divu pilsētu — Poznaņas un Zamoščas komandas, Tallinas, Rīgas, Liepājas un Kuldīgas nedzirdīgie peldētāji, kā arī Strazdumuižas neredzīgie un kustību invalīdu pārstāvji no 71. vidusskolas, Jelgavas un Tukuma. Kopskaitā piedalījās 127 peldētāji (54 sievietes, 73 vīrieši).

Svinīgā atklāšana

Sacensību nozīmīgumu raksturo tas, ka ar savu klātbūtni tās pagodināja Rīgas Domes izglītības jaunatnes un sporta departamenta direktors Elmārs Vēbers, IJSD Latgales priekšpilsētas izpilddirektore Skaidrīte Liepiņa, BJC «Daugava» direktors Jānis Mīsa. Skolēni savus goda viesus sveica ar skaistiem ziediem.

Sacensības mājīgajā «Daugavas» sporta nama peldbaseinā atklāja skolas direktore Vija Kaniņa. Sacensību atklāšanas peldējumu veica XX nedzirdīgo olimpiādes Melnurnā dalībnieki Karolīna un

Aleksandra Szumigaj — Polija, māsa un brālis Karina un Martiāns Kuusk — Igaunija, Jānis Viņodis — Liepāja un Mārtiņš Pužulis — Rīga.

Ļoti zēl, bet veselības stāvokļa dēļ sacensībās nestartēja vēl viens olimpietis, mūsu labākais peldētājs Imants Šnepsts.

Sacensību rezultāti tika fiksēti ar elektronisko — automātisko laika skaitīšanas sistēmu, kas ļāva tiesnešiem precīzi un raiti strādāt.

Esmu gandarīts par sīvā konkurencē izcīnītiem rezultātiem. Tie liecina par dalībnieku sportisko izaugsmi un potenciālām iespējām nākotnē.

Rezultāti labi

Saskaņā ar pasaules olimpiskiem normatīviem, rezultāti ir šādi: A līmeņa — standarts uzrādīts 17 reizes (3 meitenēm un 14 zēniem); B līmenis — 16 reizes (5 meitenēm, 11 zēniem).

Atbilstoši sporta klasifikācijas rezultātiem, sasniegumi ir šādi: sporta meistarkandidāts — vienu reizi; I sporta klase 4 reizes; II sporta klase — 47 un III sporta klase 55 reizes.

No mūsu sportistiem I sporta klasi pirmoreiz izpildīja Aleksejs Smirnovs, izcīnot uzvaru 100 m brīvā stila distancē (59.18 sekundes).

Tika sasniegts daudz jaunu personisko rekordu un neizpalika arī bez jauniem Latvijas nedzirdīgo rekordi.

100 m distancē delfina stilā — Līga Ločmele laboja olimpietei Renātei Mažaiķai piederošo rekordu. Rumānijā nedzirdīgo olimpiādē 1977. gadā viņa izcīnīja sudraba medaļu. Līga to pārbīdīja (no 1:34

uz 1:31.51 sek). Līga laboja pašai piederošo rekordu 200 m delfina stilā (no 3:35.04 uz 3:26.64).

Aleksejs Smirnovs sasniegta jaunu rekordu 200 m brīvā stila distancē, kas agrāk piederēja Jānim Viņodim. Jaunais rekords 2:12.92 krietni apsteidza A līmeņa normatīvu.

Visvairāk godalgoto vietu ieguva Rīgas komanda — 33 (I vieta — 8 reizes, II — 13, III — 12). Seko Tallinas — 3 (0,1,2); Zamošč — 11 (7,4,0); Liepāja — 3 (0,1,2); Strazdumuiža — 2 (1,0,1) un Poznaņa — 2 (0,1,1).

Individuālās godalgotās vietas mūsējiem ieguva:

Aleksejs Smirnovs — 6 (2,4,0); Mārtiņš Pužulis — 4 (2,0,2); Līga Ločmele — 4 (0,3,1); Anita Ķivīte — 3 (0,1,2); Vladimirs Jelžovs — 2 (0,1,1); Krista Freimane — 2 (0,1,1); Aigars Barzdevics — 2 (0,1,1); Aleksandrs Jegorčonoks — 1 (1,0,0); Jānis Riekstiņš — 1 (0,1,0).

Specskolu grupā dominēja 71. vidusskolas skolēni. ♦

Sēru vēstis

† Mūžībā aizgājis Jānis Romanovskis (dzimis 1924.22.06.)

Rēzeknes biedrība

† Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sirdij tuvs un dārgs.

Skumju brīdī esam kopā un izsakām līdzjūtību Elītai Romanovskai, tēvu smiltājā guldot.

Rēzeknes biedrība

Ar šahu — pasaulē

Marina Artjomova

Pagājušā gadā Vācijā notika Pasaulē nedzirdīgo šaha individuālais čempionāts un starptautiskais šaha turnīrs. Par to jau rakstīti «KS». Šoreiz par dažiem interesantiem faktiem par to, kā dzīvo nedzirdīgie citās zemēs.

Starptautiskajā atklātajā šaha turnīrā bija iespējams piedalīties arī Vācijā dzīvojošiem nepilsoņiem. Otro vietu izcīnīja ļoti spēcīgs šahists — irākiešs Reza Ghadīni. Viņam ir 28 gadi, audzis daudz bērnu ģimenē, kur viņš un jaunākā māsa ir nedzirdīgi. Šaha spēli iemācījies krievu šahista Salova vadībā, kurš arī dzīvo Vācijā.

Bieži startē dzirdīgo čempionātos. Spēlē arī futbolu.

Reza Vācijā dzīvo jau divus gadus un saņem 500 eiro pabalstu, arī dzīvoklis piešķirts lietošanā, jo kā nepilsonim viņam grūti atrast darbu. Tā viņš cer nodzīvot Vācijā 7 gadus, tad iesniegt lūgumu par pilsonības piešķiršanu.

Reza labprāt biedrojās ar visiem nedzirdīgajiem šahistiem un pastāstīja par visai grūto dzīvi Irākā. Minēja arī kādu šai Austrumu zemei raksturīgu gadījumu. Kāds nedzirdīgais šofers paņēmis savā automašīnā ceļmalā balsojošu sievieti. Tās seju aizsedz parandža, tāpēc šofers nav ievērojis, ka viņa pēc kāda laika lūdz apstāties. Viņš braucis tālāk, bet sieviete sabijusies, ka šofers nereaģē, atrāvusi durvis un metusies laukā no braucošā auto. Rezultāts traģisks, un nedzirdīgajam šoferim nā-

cās izturēt tiesas prāvu.

Arī Rezam pašam gadījusies nepatīkami pārdzīvojumi nedzirdības dēļ. Tikai tādēļ, ka iedzēris alu, ieslodzīts cietumā, kur piedzīvojis īstas mocības: rokas saslēgtas važās, padusē viņam ielikta lūgšanas grāmata. Tad bijis jāstāv un jāsaņem pātagas cirtieni. Tur sit bez žēlastības! Dzirdīgiem parasti piespiež 80 sitienu, bet nedzirdīgiem «pienākas» atlaide — uz pusi mazāk.

Šādas sacensības ārzemēs parasti palīdz iepazīt jaunus draugus, nodibināt kontaktus un uzzināt daudz jauna. Tāpēc aicinu jauniešus iesaistīties sportā. Viens no sporta veidiem, kas īpaši attīsta prāta spējas, stimulē domāšanu — tas ir šahs.

Jaunieši, nāciet mūsu pulkā! Spēlēsīm un iepazīsīm pasauli. Šaha klubs «ŠaDa» darbojas pirmdienās un trešdienās KC «Ritausma» no pl.18. ♦

Olimpisko spēļu atbalsis

Par visiem iespajdiem Olimpiādē Austrālijā šī gada sākumā stāsta Latvijas izlases orientieristu pārstāvis un CISS kongresa delegāts Pēteris Kuršītis.

Patiešām tāla zeme

Ceļā aizvadījām veselu diennakti: no Rīgas taisnā ceļā uz turieni aizlidot nav iespējams, tāpēc bija pārsēšanās, un arī tas ceļu padara garāku.

Ielidojām Melburnā, taču tūlīt vakarā tikām aizvesti tālāk — uz orientieristu sacensību vietu kādā nelielā pilsētā 100 km attālumā.

Jau nākamajā rītā sākās adaptācija jaunajā situācijā — gan klimata, gan pulksteņlaika ziņā (par 6 — 9 stundām).

Pie mums gadumijā valda ziema, Austrālijā — šajā laikā vasaras tveice, kad termometra stabiņš dienā pakāpjas pat pāri + 30 °C.

Arī daba Austrālijā ir kontrastaina — tuksneši, klintis un kalni mijas ar okeāna pludmalēm, tropu mežiem un džungļiem.

Ir lielas pilsētas, maz atšķirīgas no Eiropas pilsētām, un ir nelieli ciemati šoseju malās, kaut kur ir arī vietējo iezemiešu — aborigēnu apmetnes.

Bet — no tā visa mēs redzējām maz, jo mūsu galvenais mērķis un uzdevums bija labi startēt olimpiādē katram savā izvēlētajā sporta veidā.

Tāpēc sākām iepazīt apstākļus un iespējas labam startam, iepazīnām trases apstākļus, radinājāmies pie klimata pārmaiņām.

Labi organizētas sacensības

Tā varētu raksturot visu notiekošo. Orientēšanās trase bija iezīmēta pilsētas parka teritorijā. Visur valdīja precizitāte, teicams sacensību un sadzīves serviss. Izvietotā uzskatāmā, spilgtā vizuālā informācija, kas noderēja gan sportistiem, gan samērā daudziem līdzjutējiem — pilsētas iedzīvotājiem. To vidū arī latvieši — divi bija atnākuši vērot sacensības. Vārdu sakt, iepriekšējās sporta spēles Itālijā «nobāla» šī augstā līmeņa priekšā.

Tiesa, bija dažas lietas, kur organizatori pieļāva kļūdas. Viena no tām mums sagādāja lielu vilānos — izrādās, nevarējām startēt OS sievietes stafetē, jo nebija pietiekušās vismaz 5 komandas. To organizatoriem vajadzēja ziņot savlaicīgi, lai valstis spētu pārkārtot savu izlašu sastāvu. Starp citu, mēs cerējām uz panākumu tieši šajā disciplīnā, nu tas gāja secen.

Otrs — grūtības bija arī ar piekļūšanu vienīgajam sportistu rīcībā nodotajam datoram ar internetu.

Bet šos minētos trūkumus drīz vien nosedza liels prieks — mūsu Anda izcīnīta godalgotā vieta sprinta distancē.

Kā tapa sasniegums

Par to vislabāk lai stāsta pats Andis, jo tas mums visiem bija liels pārsteigums. Jūtāmiem pagodināti un lepnī, kad apbalvošanas ceremonijā mastā uzvijās Latvijas karogs, un uzvarētājus summināja goda sardze militārā stilā.

Tas bija labs iesākums visiem startiem, diemžēl tālāk vairs tādu panākumu nesasniedza neviens cits. Gadījās sarežģījumi ar veselību. Dažlabas trasē izmežģīja potītes, sasitās. Pārāk grūta trase nebija, taču ar īpatnībām — dzeloņaina zāle, nelīdzens pamats utt. Gadījās arī moments, kad gan-

drīz varēja iekrist nenozogota zelta raktuvju aizā. Taču Latvijas vārds Austrālijā izskanēja! Ne velti pēc tam mūs ar lepmu limuzīnu veda atpakaļ uz Melburnu.

Jāteic, ka pasaules mērogā orientēšanās sports nav pārāk izplatīts. No meistariības viedokļa Eiropas čempionāts pie mums Čēsīs noteikti bija interesantāks.

Brīvā laika izklaides

Cik nu tur bij brīva laika! Aizgājām uz zoodārzu padraudzēties ar koala lācīšiem, pavērot krokodilus, vombatus u.c. eksotiskos dzīvniekus un putnus. Pa savu pilsētiņu pastaigājām, sazināmies ar citiem sportistiem.

Spilgtākais piedzīvojums bija zeltraktuvju apmeklējums, kur mēģinājām atrast zeltu, kā arī vēlāk — jau Sidnejā redzētais pēc sacensībām. Šai skaistās arhitektūras lielpilsētā pavadījām divas atpūtas dienas, saulojoties pie okeāna. Tam apliecinājums — mūsu iedegums, atgriežoties mājās. Daži pat paguva pamatīgi apdegt.

Citi vērojumi

Kā jau teicu, OS nebija pārstāvētas pārāk daudzas olimpisko spēļu dalībvalstis — daļu dalībnieku jau zinājām no Eiropas m/s, bet šoreiz tuvāk sapazinots ar japāņu un austrāliešu sportistiem.

Spēcīgākie OS bija lietuvieši, ukraiņi, krievi. Pa vienai medaļai bez mums vēl tika zviedriem, sveiciešiem.

Kopsavilkums

Jāsaka, ka rezultāti varēja būt labāki - piemēram peldētājiem, vieglatlētām. Šajās sacensībās citu valstu sportisti pārsniedza savus personiskos rekordus, uzstādīja jaunus pasaules rekordus. Bet mūsējie knapi noturēja savus pašmāju rezultātus.

Olimpisko spēļu...

Sākums 9.lpp.

Melburnā notika arī CISS kongress, kurā tika ievēlēta nedzirdīgo sporta augstākā vadība un apspriestas tālākās perspektīvas. Nākamajās olimpiskās spēlēs plānots iekļaut jaunus sporta veidus, piemēram, austrumu cīņas — karatē, džudo u.c.

Pašu mājās

Bet mums, domājot par nedzirdīgo sporta nākotni, jāmeklē iespējas un veidi, kā ieinteresēt un piesaistīt sportā jauno paaudzi. Nav ko slēpt, mūsu aktīvie spor-

tisti jau pamazām izsmel savas iespējas un vajadzīgi jauni spēki, jaunatne vajadzīga.

Tas attiecas arī uz orientēšanās sportu, kaut ar to var nodarboties līdz sirmam vecumam. Tomēr pasaules trasēs rekordus vieglāk sasniegt jaunajiem.

Izmantojot šo publikāciju, aicinu skolu jaunatni — nāciet mūsu pulkā. Orientēšanās sports ir aizraujošs ar to, ka prasa ne tikai veiklas kājas, bet arī gudru prātu.

Lauki, meži, skaistā Latvijas un citu valstu daba, jauni draugi un piedzīvojumi jūs gaidīs visās OS trasēs, kad drīz vien pavasarī atsāksies aktīvā sezona. ♦

Pārdomas, ieteikumi**Vai bibliotēka pieejama?**

Māra Ruva, Latvijas Nacionālās bibliotēkas speciāliste

Cilvēku ar dzirdes traucējumiem bibliotekārā apkalpošana Latvijā un pasaulē

Varbūt reizēm liekas — nu kādu īpašu apkalpošanu nedzirdīgajiem var piedāvāt? Kaut kā saprasties varam — viņš kaut vai uzrakstīs, ko vēlas lasīt, un mēs viņam vai nu atnesīsim konkrētas grāmatas, vai pievedīsim pie grāmatu plaukta un lai pats meklē. Ļoti vienkāršota pieeja!

Atšķirīga attieksme pret lasīšanu

Nedzirdīgo cilvēku īpašā bibliotekārā apkalpošana Latvijā, tāpat kā vispār cilvēku ar īpašām vajadzībām, netiek veikta. Arī pati attieksme pret lasīšanu un bibliotēku vāj/nedzirdīgo cilvēku vidū atkarīga no vairākiem apstākļiem, kas saistīts galvenokārt ar to, ka atšķiras informācijas, uzveres un intelekta līmenis tiem vāj/nedzirdīgajiem, kuri auguši dzirdīgu vai nedzirdīgu vecāku ģimenēs, kuri mācās vai mācījušies parastās vai speciālajās skolās, vai arī vāj/nedzirdību ieguvuši vēlākā dzīves laikā.

Rīgas nedzirdīgo skolā tikai pēdējos gados skolotāji mudina nedzirdīgos audzēkņus apmeklēt arī kādu pilsētas bibliotēku. To, protams, lielā mērā nosaka audzēkņu intelekta spējas. Pagaidām uz 2 roku pirkstiem saskaitāmi nedzirdīgie studenti, kuru mācības auditorijās nodrošina tulki. Tieši tulkus trūkums pagaidām neļauj nedzirdīgajiem studentiem mācīties augstskolās. Kā pastāstīja kāds nedzirdīgs students, bibliotēkā viņi iedod bibliotekāram nepieciešamās literatūras sarakstu.

Izvirzīt prasības

Vai kāds ir patstāvīgi iemācījis izmantot bibliotēkas tradicionālos vai elektroniskos katalogus? Domājams — jo vairāk parādīsies izglītoti nedzirdīgie cilvēki ar savu pašcieņu, jo noteiktāk viņi izvirzīs prasības sabiedriskajās vietās un arī bibliotēkās radīt viņiem labvēlīgu vidi ar dažādu modernu komunikēšanās tehnoloģiju palīdzību. Šobrīd ne nedzirdīgie, ne Rīgas nedzirdīgo skolas pasniedzēji Latvijā īpašu nedzirdīgo apkalpošanu bibliotēkās nespēj iedomāties, un viņi arī nezina, ko gribētu sagaidīt no bibliotēkas.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunajā ēkā paredzēta speciāla lasītava dzirdes invalīdiem. Kāda tā būs? Jāteic, ka nedzirdīgie un nedzirdīgo skolēnu pasniedzēji paši uzsver, ka nav vajadzīga speciāla nedzirdīgo bibliotēka.

Kādreiz sava reģistrēta bibliotēka bija Latvijas Nedzirdīgo savienībai, bet 90-to gadu vidū līdzekļu trūkuma dēļ šī bibliotēka tika likvidēta. Nedzirdīgie cilvēki bijuši lieli lasītāji, īpaši viņus interesējušas biogrāfijas. Grāmatas tika lasītas un pārslasītas, un bibliotēka darbojusies arī izbraukumos.

Labs piemērs

Savukārt kā labu piemēru par vāj/nedzirdīgu cilvēku bibliotekāro apkalpošanu Latvijā gribētu minēt Valmieras bērnu bibliotēkas sadarbību ar Valmieras vājdzirdīgo bērnu internātskolu. Kad bibliotēkā tiek organizēti literāri pasākumi ar rakstnieku, mākslinieku piedalīšanos, tiek aicināti arī vājdzirdīgo skolas audzēkņi. Pasākumos tiek nodrošināts tulks.

Turpinājums sekos

Lidzjutība

† Sien saule vaļā puķu pumpurus
Un zaļus asnus zeme laukā dzīs,
Bet ziema kādu aizvedusi līdz...

Daļām bēdu smagumu ar Mudīti Švagri māmiņu smilšu kalnā pavadot.
Valmieras RB un Limbažu grupas biedri

Mīļi sveicam!

80

21. IV. VILMA ŽIGALOVA, Smiltenes

75

09. IV. MATRJONA DJACENKO, Plaviņas

15. IV. HELĒNA KOZLOVSKA, Rīgas

20. IV. VANDA LĀCE, Smiltenes

23. IV. ELENORA SONDORE, Rīgas

70

05. IV. FRANCIS MAURIŅŠ, Rēzeknes

12. IV. ILMĀRS HŪNS, Liepājas

24. IV. SPODRĪTE BEINARTE, Rīgas

65

03. IV. MARIJA KOTĀNE, Rīgas

07. IV. VELTA CAPĻIGINA, Rīgas

08. IV. RAISA TORGVOCEVA, Rīgas

10. IV. JURIS ŠČERBINS, Rīgas

17. IV. IRINA HORUNA, Rīgas

20. IV. JURIS KROTKOVS, Rīgas

23. IV. VALDIS MARŠANTS, Rīgas

26. IV. BIRUTA BRIEDE, Rīgas

60

08. IV. LIDIJA MIHAILOVA, Rīgas

55

06. IV. AIJA ĻEMEŠEVSKA, Rīgas

07. IV. GEORGIJS STRUPKA, Rīgas

07. IV. NIKOLAJŠ LUKINS, Rīgas

29. IV. REINIS JĀKSONS, Smiltenes

biedrībā.

Īpašie sveiciens**FRANCIM MAURIŅAM**

Nekas nav dzīvē nepārvarams.
Ik smagums ceļams,
Šķērslis projām veļams.
Vajag, ticību un sparū.
Vēlam daudz laimes jubilejā,
stipru veselību un dzīvesprieku!

Rēzeknes biedri

Dienas zied, ja tu tām ziedēt liec,
Naktis mirdz, ja tu tām gaismu sniedz
Pats par mazu gaismu tiec...

**Sirsniņi sveicam Franci Mauriņu
70 gadu jubilejā! Vēlam labu
veselību, možu garu!**

Dēls Dainis ar sievu Rasmu,
mazdēli Juris un Roberts

JOSIFAM LUBGINAM

Lai gadi iet, tam tā ir jābūt,
Un lai tev to nekad nav zēl.
Tik gudru prātu, sauli sirdi
Un gaišus gadus ilgi vēl.

**Lai, sagaidot zajo
pavasari, varam
cerēt uz saulainu
un jauku vasaru!
Sveicam 80 gadu
jubilejā!**

Rēzeknes biedri